

Brabantse aanpak voor gebruik biobased producten in openbare ruimte slaat aan

Magneet vergroot aantrekkingskracht om samen te doen

De uitdaging was pittig bij het ondertekenen van Green Deal 199 in 2016. ‘Versnel de biobased economie door het bevorderen van gerichte toepassing van biobased producten in de openbare ruimte. En: lever vier pilotprojecten op die als voorbeeld kunnen dienen voor anderen.’ Begin 2018 zijn de resultaten verbluffend. De betrokken partijen realiseerden maar liefst 22 pilotprojecten en realiseerden een stevige versnelling.

Eward Heijmans, projectleider namens provincie Noord-Brabant, Vincent van Rijsewijk (kwartiermaker namens SOOH) en Bert van Vuuren (mede-initiatiefnemer namens Natural Plastics BV) delen het geheim achter het succes. Eward: “Veel overheden stonden positief tegenover het gebruik van biobased materialen, maar in de praktijk bleek dat zij toch niet vaak overgingen tot aanschaf. Dat kwam onder andere doordat zij zich onvoldoende bewust waren van de ‘biobased economie’, niet wisten wat er op de markt verkrijgbaar is of veronderstelden dat biobased materialen duur zijn.”

Vooraf samen doen

“Inderdaad”, vult Vincent hem aan. “Daarom was het goed dat Eward namens de provincie eigenaarschap pakte en zijn collega-ambtenaren bij de diverse gemeenten uitdaagde mee te doen. Bovendien kozen we bij het realiseren van de Green Deal voor de aanpak Magneet. Hierbij doorlopen we heel bewust het vier-stappenproces van bewustwording, ontwikkeling toekomstvisie, samenwerken en implementeren en onderhoud. Dit vergroot letterlijk de aantrekkingskracht om samen te gaan doen. Want het mag duidelijk zijn dat de opdracht redelijk hoog over was. Daarom zijn we groot gaan denken en in 2016 klein begonnen met de organisatie van een expertmeeting in Bergen op Zoom. Belangrijke waarden die we toen hebben uitgesproken: pak je rol, kijk wat nodig is (denk los van protocollen en blauwdrukken), fouten maken mag, leer van elkaars ervaringen, benut elkaars diversiteit en werk samen zonder winstbejag. En vooral: bedenk steeds waarom je het anders wil gaan doen.”

Gemeente Tilburg durfde dat wel aan en nam het besluit om voor het onderhoud van bedrijventerrein Loven te kiezen voor biobased materialen. Ook de gemeente Bergen op Zoom zette de stap met de wens om van het Anton van Duinkerkenpark een proeftuin te maken voor het gebruik van biobased producten. Ook studenten van de Hogere Agrarische School (HAS) uit Den Bosch waren hierbij betrokken en ontwikkelden een plan. “Toen was het belangrijk om de juiste verbindingen te leggen tussen de ambtenaren en de markt. Dat was een rol die Bert en ik vanuit onze onafhankelijke positie makkelijk konden vervullen. We hadden geen belang wie er een opdracht zou krijgen tot de levering van de biobased producten. Wel was het belangrijk dat overheid en ondernemers met elkaar in gesprek zouden gaan en samen zouden ontdekken wat er allemaal nodig én mogelijk was. Juist dat was voor zowel ambtenaren als ondernemers in het begin echt nog zoeken. Ook daar hebben we bij geholpen. Er zijn heel wat kopjes koffie gedronken. Toch zorgde dat voor de doorbraak. Ambtenaren gingen vragen stellen aan ondernemers en andersom. Zo kwam de markt volop in beweging en werden er nieuwe producten ontwikkeld én ingekocht”, stelt Vincent.

“Belangrijk dat overheid en ondernemers met elkaar in gesprek gingen en samen ontdekten wat er allemaal nodig én mogelijk was.”

Mindswitch

“De mogelijkheden van het produceren van biobased producten zijn eigenlijk eindeloos”, gaat Bert verder. “Het gaat veel meer om de mindswitch die mensen moeten maken. Als mensen eenmaal ontdekken dat er kansen liggen dan verdwijnen belemmeringen als sneeuw voor de zon. Dat bleek ook tijdens de bijeenkomst die we in het najaar van 2017 organiseerden. Toen deelden beleidsmakers, inkopers, leveranciers en producenten hun ervaringen. Fantastisch om te zien wat er gebeurde. Iedereen wilde naar huis met goede voorbeelden; voor inkoop van materialen, producten en vormen van samenwerking. Er kwam zoveel energie los. Dat heeft ertoe geleid dat er in plaats van de gewenste vier pilotprojecten er maar liefst 22 zijn gerealiseerd.”

Eward: “We wilden met het sluiten van deze Green Deal laten zien dat het anders kan. Dat het wel degelijk mogelijk is om ook de openbare ruimte toekomstbestendig te maken op een circulaire en duurzame manier. We voelen het alle drie ook als onze verantwoordelijkheid om iedereen te enthousiasmeren en uit te dagen mee te doen.” Vincent: “Redelijk wat mensen hadden in het begin veel vooroordelen. Zelfs de mensen die de oude producten toepasten. Door steeds de nut en noodzaak uit te leggen, zijn mensen anders gaan denken.”

Landelijke uitrol

De positieve resultaten leiden ertoe dat de Brabantse aanpak een landelijke uitrol krijgt door een opdracht van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO). Bert: “Zij hebben gevraagd of wij onze ervaringen en kennis met heel Nederland willen delen. En ook andere provincies zoals Zeeland, Drenthe, Zuid-Holland, Noord-Holland, Limburg en Gelderland hebben interesse getoond in onze aanpak. Net als diverse grote bedrijven. Uiteraard willen we iedereen graag helpen. Er is nog zoveel meer mogelijk. Denk bijvoorbeeld aan biobased verkeersborden, wegen, rustplaatsen etc. We kunnen met elkaar de toepassingen nog volop verbreden. Maar... heel Nederland moet om en het liefst zo snel mogelijk!”

Organisaties die willen kennismaken met de aanpak of die willen weten of de aanpak wat voor ze is, kunnen contact opnemen met Vincent van Rijsewijk van SOOH (tel: 06-55115606, e-mail: vincent@sooh.nu) of Bert van Vuuren van Natural Plastics BV (tel: 06-51108947, e-mail bert@naturalplastics.nl).

V.l.n.r.: Vincent van Rijsewijk, Eward Heijmans en Bert van Vuuren

Erkenning door netwerk

Eward, Vincent en Bert kregen een bijzondere erkenning voor hun werk. Vanuit het netwerk zijn ze eind 2017 opgegeven als 'Groene Tech Pionier' voor het tv-Programma Tegenlicht van VPRO. Vincent: "En helemaal bijzonder was, waren alle reacties die we ontvingen naar aanleiding van deze nominatie. We hebben stiekem toch heel wat losgemaakt."